

Spacerem na Jaworz

Echo nr 128/2005

Powiat Limanowski obfituje w wiele ciekawych miejsc pod względem ekologicznym i przyrodniczym. W całości znajduje się on w Obszarze Chronionego Krajobrazu. W granicach powiatu leży większość obszaru Gorczańskiego Parku Narodowego, znajdują się tu trzy rezerваты przyrody (które 2 z nich ostatnio zostały powiększone). Teren ten obfituje w ponad 50 pomników przyrody – zwykle wiekowych drzew. Istnieje tu obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Niewiele osób wie, że Powiat Limanowski posiada największą ilość gospodarstw ekologicznych w całym Województwie Małopolskim.

W związku z tak wielkim dziedzictwem przyrodniczym naszej małej ojczyzny w Starostwie Powiatowym w Limanowej powstało niedawno Powiatowe Centrum Ekologiczne mające na celu nauczanie podstaw ekologicznie zrównoważonego użytkowania środowiska i sposobów jego ochrony, kształtowanie nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia moralnej i obywatelskiej odpowiedzialności za ochronę dóbr przyrody. Edukacja ekologiczna prowadzona jest poprzez artykuły w „Echu Limanowskim”, stronę internetową, warsztaty i wystawy ekologiczne, a w niedługiej przyszłości w formie prelekcji w szkołach średnich. Program ten jest dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. W obecnej chwili trwają rozmowy dotyczące współpracy z klubami ekologicznymi w Krakowie, Oświęcimiu i Bielsku Białej.

W ramach programu, od jesieni zeszłego roku w przygotowaniach była ścieżka przyrodniczo-edukacyjna. Starostwo Powiatowe zleciło jej wykonanie znanemu miłośnikowi przyrody i floryście dr Marianowi Szewczykowi z Jaworznej. Jest on autorem ponad dwudziestu publikacji związanych florą w tym również ścieżek przyrodniczych, informatorów i encyklopedii. Wykonuje ocenę zasobów florystycznych do planów ochrony parków narodowych, krajobrazowych i studium uwarunkowań oraz planów

zagospodarowania przestrzennego gmin. W roku 2000 obronił pracę doktorską z tematu: Zróżnicowanie florystyczne wschodniej części Beskidu Wyspowego ze szczególnym uwzględnieniem gatunków ginących i zagrożonych.

Na początku bieżącego roku ukończono opracowanie zebranych materiałów florystycznych dotyczących ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej a w kwietniu br. wydano folder pn.: „Ścieżka przyrodniczo-edukacyjna Limanowa-Sałasz-Jaworz”.

W większości przewodników turystycznych brak jest opisów elementów przyrodniczych, które spotkać można wędrując szlakiem. Autorzy zadowolają się z reguły ogólną charakterystyką środowiska przyrodniczego, podaniem dominujących gatunków lasotwórczych, pięter roślinności, gatunków chronionych oraz szczegółowego opisu przebiegu szlaku turystycznego. Stąd zrodził się pomysł ścieżki przyrodniczej, która ma na celu służyć edukacji nie tylko turystów ale przede wszystkim młodzieży, która coraz częściej ucieka w góry od zgiełku i cywilizacji. Taki też cel przyświeca autorom i wydawcy tej ścieżki. Na większości beskidzkich tras turystycznych spotykać można prawie 600 gatunków roślin kwiatowych i znacznie więcej gatunków zwierząt, uwzględniając niezwykle bogactwo owadów. Wiele z nich posiada właściwości użytkowe, są wśród nich gatunki rzadkie i piękne – jak pisze dr Szewczyk.

Celem opracowania jest zwrócenie uwagi na bogactwo gatunków spotykanych przy każdej wędrowce. Bogata jest ona w cenne kolorowe zdjęcia i opisy rzadkich i chronionych roślin, m. in.: kruszczyk szerokolistny, goryczka trojeściowa, mieczyk dachówkowaty i inne. W folderze zachęcamy zapoznanie się z niektórymi gatunkami, poznanie ich wymagań i ich statusu we florze polskiej, a w niektórych przypadkach zwracamy uwagę na konieczność ochrony gatunku ze względu na ich ochronę prawną bądź ich zaklasyfikowanie do roślin rzadkich, ginących lub zagrożonych – pisze pan Szewczyk.

Trasa ścieżki rozpoczyna się na rynku w Limanowej i biegnie szlakiem niebieskim ul. Kilińskiego, ul. Leśną wspina się na Miejską Górę, schodzi do osiedla Molówka by znowu wspinać się dość stromo na Sałasz 909 m npm., a stąd bez dużych różnic wysokości do kulminacji pasma – Jaworza 921 m npm. Jedynie na Miejskiej Górze zboczymy nieco ze szlaku pod wzniesiony tu na przełomie tysiącleci krzyż oraz za szczytem Jaworza również odejdziemy nieco z niebieskiego szlaku.

Na czas bieżący ścieżka nie jest oznakowana w terenie co planuje się w przyszłych latach. Prowadzi ona jednak wzdłuż niebieskiego szlaku turystycznego a dokładne opisy lokalizacji dwunastu przystanków oraz załączona mapka ułatwią poruszanie się wzdłuż ścieżki. Obserwacja opisanych procesów i zjawisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt nie wymaga schodzenia ze szlaku. Ścieżka kończy się na wschodnim zboczu Jaworza. Dalszą wędrówkę można kontynuować w kierunku Jeziora Rożnowskiego lub zejście interesującą trasą pieszo-rowerową przez Kaleń do Ujanowic lub Żmiącej w dolinie Łososiny.

Realizując proekologiczne zadania i obowiązki organów administracji Powiat Limanowski czynnie bierze udział w prowadzeniu działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.

W kolejnych numerach „Echa Limanowskiego” będziemy na bieżąco informowali o Czytelników o planowanych przedsięwzięciach Powiatowego Centrum Ekologicznego, jak również postaramy się pokrótce opisać kolejne odcinki ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej Limanowa-Sałasz-Jaworz. W nie długim czasie ukaże się również na stronie internetowej starostwa w odnośniku Powiatowego Centrum Ekologicznego opis przystanków wraz ze zdjęciami.